

que Fz. de Oviedo en dir això el 1546, amb l'acostumada ufana dels castellans, diu «España» significat «Castilla» (per a Cat., veg. supra), és una dada d'importància, com sigui que ens mostra que a Saragossa hi havia una tradició morisca d'instruments de *tecla*. És doncs natural que aquests mestres anomenessin familiarment *tégras* les caixes de llurs instruments i que així el mot fos adoptat pel vulgar cristià amb aquesta especialització.

Heus aquí el que explicaria també que es vagi reservar aquest nom morisc per als instruments de música profana, i el rebutgessin per a l'antic instrument religiós, l'orgue. Veiem tanmateix que el mot *tégra* no era primitivament àrab, car no s'explica per les arrels d'aquesta llengua, i més antigament va designar recipients d'altra mena: *RMA*. porta *tágra* «vas» (pàgines 43, 620), avui *tégra* o *tágra* val per 'cassola' al Marroc (Lerchundi), *tágra* 'plat gran de fusta provinent del Sudan' i *tákra* 'escudella de fusta' a Algèria (Beaussier), bereb. *tágra* 'escudilla, gamella plana», *tagra* 'plat' (Simonet, p. 525; Schuchardt, *Roman. Lehnw. im Berb.*, 57; poc en Dozy, *Suppl.* I, 139a); d'aquests ja havia sortit el cat. arcaic i port. *tágara* 'espècie d'atuell litúrgic' («--- cucumam argenteam --- et taguram auream» Lleó 1073, *Fs. Jud.*, 643, i *Esp. Sagr.* xxxvi, p. lxi), port. ant. *tagra* 'mesura de vi'. Que el mot estava ben assimilat en l'àrab d'Espanya es veu pels plurals que li donen: *tayáqir RMa.*, *tequér PALC.*

Si es prengué del gr. *τάγγρον* 'cassola' per via de l'arameu (com assegurava Schuchardt),³ o si vingué d'una arrel bereber *gru* «recoger», com vol Steiger (*RLiR* v, 272-73; *Fs. Jud.*, 653, n. 78) o àdhuc d'un hipotètic *THECULA, dim. de THECA 'estoig', 'dipòsit', com diu Simonet (llavors, però, com a romanalla afro-llatina en bereber i magrebí, no pas com a mossàrab), no em pertany decidir-ho, i al capdavant no cal, puix que en tot cas és segur que ens va arribar des d'Àfrica. Per aclariments i detalls menys pertinents, ja ens podem acontentar amb remetre a l'article més extens del DCEC/DECH.

DERIV.: *Teclat* (supra). *Teclejar* [Lab. 1840]: «el portar --- assegut en un banquet, al bell cantó d'una taula, clamant la qual *teclejava* hores i més hores, no s'acccava a *penes* per ningú; clava interrogant mirada a l'entrant, i, obtinguda resposta, l'informava sens badar boca ni deixar de *teclejar*, signant a dreta o a esquerra, segons l'oficina demanada», NOLLER (*La Febre d'Or*, O. C. I, 75; ex. semblant de Pin i Soler, en *AlcM*); *tecleig*. *Teclós* [DAG.]. *Desteclar*.

¹ La pronúncia de tota persona educada és *tékklá* en català amb sorda i geminada, si no és la gent de pronúncia relaxada o acastellanada que ho diu amb *k* sorda simple, cosa normalment general en el País Val.; però pertot amb sorda. — ² Més dades confirmatòries i les poques excepcions en la n. 3 del DCEC. — ³ Deu ser en aquest sentit que Lentin (*Suppl. à Beaussier*, 30a) es pregunta si està per *tanq̄(a)ra* el nostre mot, que troba en diverses poblacions de l'Est algerià: *táq̄(a)ra* sinònim de *mn0yrd* «plat en terre, petit» a Jemmappes, «marmite» a

Beida, altrament «assiette ou plat».

TÈCNIC, pres del ll. *technicus*, gr. *τεχνικός* 'relatiu a una art tècnica', derivat de *τέχνη* 'art', 'indústria', 'habilitat', 'expedient, tracamanya'. □ 1.ª doc.: 1840, Labèrnia.

«Narcís Monturiol, amb l'audàcia tècnica de les seves construccions» (el del submarí, S. XIX), Coromines (*Gràcies de l'Emp.*, O. C., 941a18).

DERIV.: *Tècnica* subst. f. [DFA.]. *Tecnicisme* [SLitCosta, 1868].

CPT.: *Tècnicament* [DOrt.]. *Tecnologia* [Lab.]; *tecnològic* [DOrt.]. *Poliètnic*, *-ica*.

¹⁵ *Tectònic* [1868, SLitCosta], derivat savi del grec *τέκτων* 'obrer, fuster', amb la influència explicada a ARQUITECTE.

Tectriu, V. *teula* Teda, V. *teia* Tedèum, V. *déu*

²⁰ TEDI, pres del ll. *taedium* 'avorriment, fastigueig', 'aversió', derivat de *taedere* 'sentir fàstic', 'fastiguejar' (alg. c. a algú). □ 1.ª doc.: S. xv.

Així en el DAG. «De què s'és seguit que moltes persones contrahents han suportats grans *tedis*, dans e perills», en un doc. notarial de l'Arx. Mun. Bna. (Caretà, *Barbr.*, 402). Ja l'usaren els traductors del *Decameron*, el 1429, i per cert que és un afegit sense model en el text it.: «donar brega ne *tedi*» vi, § 9, 370.3f. (aquell només «dare briga»). I es va mantenir sempre poc o molt usual, almenys en poesia, o en estil de prosa molt precís (fugint de la relativament ambigüitat d'*avorriment*): recordo haver-lo llegit algunes vegades en la prosa de Fabra (p. ex. *tedi*, *tediós* en la seva sàvia *Gramàtica Anglesa*, per traduir *boredom*, *to bore*, *boring*). «És bell trobar-se / fora la pols, l'agotament i el *tedi* / d'una estació caduca», Costa (*Horacianes* x, 4c). Mot caduc en romànic, fora dels descendents savis i del derivat lleon. *entear* i port. antiq. *entejar* 'fastiguejar', *entejo* 'avorriment' (ja en una cantiga de c. 1300, Rds. ⁴⁰ Lapa, *Ctgs. de Esc.*, 278.5, p. 664), gall. *teyo* 'malaltia del bestiar' (DCEC/DECH, TEDIÓ).

DERIV.: *Tediós* [1513, DAG.] «és prou *tediós* que los secrets vinguen en orella d'enemics», a. 1484, en una carta de B. Margarit, bisbe de Catània, NCL. ix, ⁴⁵ 37.4. *Tediar* [Lab.]. *Atediat*.

Teja, *tejla*, V. *toja* Tejerola, V. *tuf* Tejoi [DAG.], variant d'(A)TIFELL; probt. d'un *tufellet* diminutiu d'aquell, canviat *tefullet*, *-fuiet* (amb influència de *fulla=fuia*) s'extrauria *tejoi* com una mena de primitiu d'un tal «diminutiu».

TEGELL, 'bigueta' (A), del ll. TIGILLUM id., 'llostó', 'travessa o travesser', diminutiu clàssic de TIGNUM 'biga', 'llata, tauló de construcció'; aquest mot es va confondre bastant, sense fusionar-s'hi, amb un altre (B), TEIXELL, de sons semblants i que designava objectes comparables, però de forma diferent, quadrangular, usats com a distintius i ornaments; el qual, per la seva banda, provenia de la confusió entre el